

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ПРОДУКЦІЯ БЕЗАЛКОГОЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Правила приймання
та методи відбирання проб

ДСТУ 4856:2007

Видання офіційне

Київ
ДЕРЖСПОЖИВСТАНДАРТ УКРАЇНИ
2008

ПЕРЕДМОВА

1 РОЗРОБЛЕНО: Українська галузева компанія по виробництву пива, безалкогольних напоїв та мінеральних вод «Укрпиво» у формі закритого акціонерного товариства

РОЗРОБНИКИ: **Г. Коренькова** (науковий керівник); **М. Лавріненко**; **Р. Белошицька**; **О. Матвійчук**; **В. Мосендз**; **О. Прусакова**; **Н. Шапошнікова**

2 ПРИЙНЯТО ТА НАДАНО ЧИННОСТІ: наказ Держспоживстандарту України від 17 жовтня 2007 р. № 268 з 2009-01-01

3 УВЕДЕНО ВПЕРШЕ (зі скасуванням в Україні ГОСТ 6687.0-86)

Право власності на цей документ належить державі.
Відтворювати, тиражувати і розповсюджувати його повністю чи частково
на будь-яких носіях інформації без офіційного дозволу заборонено.
Стосовно врегулювання прав власності треба звертатися до Держспоживстандарту України

Держспоживстандарт України, 2008

ЗМІСТ

	с.
1 Сфера застосування	1
2 Нормативні посилання.....	1
3 Терміни та визначення понять	1
4 Правила приймання	1
5 Методи відбирання проб	3
6 Вимоги безпеки	4
7 Вимоги до кваліфікації оператора	5
Додаток А Бібліографія	5

НАЦІОНАЛЬНИЙ СТАНДАРТ УКРАЇНИ

ПРОДУКЦІЯ БЕЗАЛКОГОЛЬНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

Правила приймання та методи відбирання проб

ПРОДУКЦИЯ БЕЗАЛКОГОЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ

Правила приемки и методы отбора проб

PRODUCTS OR NON-ALCOHOLIC INDUSTRY

Rules for acceptance and sampling methods

Чинний від 2009-01-01

1 СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ

Цей стандарт поширюється на продукцію безалкогольної промисловості (рідкі безалкогольні напої, концентрати безалкогольних напоїв у складковій тарі, сиропи, концентрати квасного суслу, концентрати та екстракти квасів, колер тощо) і встановлює правила приймання та методи відбирання проб.

Вимоги до забезпечення безпеки персоналу під час відбирання проб подано в розділі 6.

2 НОРМАТИВНІ ПОСИЛАННЯ

У цьому стандарті є посилання на такі нормативні документи:

ДСТУ 2368:2004 Напої безалкогольні. Виробництво. Терміни та визначення понять

ДСТУ 3514-97 Статистичні методи контролю та регулювання. Терміни та визначення

ДСТУ ISO 5492:2006 Дослідження сенсорне. Словник термінів

ГОСТ 15113.0-77 Концентраты пищевые. Правила приемки, отбор и подготовка проб (Концентрати харчові. Правила приймання, відбирання і підготовка проб)

ГОСТ 18242-72 Статистический приемочный контроль по альтернативному признаку. Планы контроля (Статистичний приймальний контроль за альтернативною ознакою. Плани контролю)

ГОСТ 18321-73 Статистический контроль качества. Методы случайного отбора выборок поштучной продукции (Статистичний контроль якості. Методи випадкового відбирання виборок поштучної продукції)

ГОСТ 26668-85 Продукты пищевые и вкусовые. Методы отбора проб для микробиологических анализов (Продукти харчові та смакові. Методи відбирання проб для мікробіологічних аналізів).

3 ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ

У цьому стандарті застосовано терміни та визначення понять згідно з ДСТУ 2368, ДСТУ 3514 та ДСТУ ISO 5492.

4 ПРАВИЛА ПРИЙМАННЯ

4.1 Продукцію приймають партіями. Під час транспортування продукції у спеціальних залізничних цистернах кожен цистерну вважають партією.

4.2 Під час приймання безалкогольних напоїв перевіряють правильність маркування тари на вибірці відповідно до 4.5 для групи 1 показників якості і на вибірці відповідно до 4.6. У разі невідповідності маркування вимогам нормативних документів партію бракують.

4.3 Якість продукції на відповідність вимогам нормативних документів перевіряють за показниками, об'єднаними у групи, наведеними в таблиці 1.

Для визначання стійкості продукції одиниці продукції у вибірку відбирають лише на підприємстві-виробникові в день виготовлення.

Таблиця 1 — Позначення груп показників якості та об'єму безалкогольних напоїв

Назва показника	Позначення групи
Зовнішнє оформлення пляшок, банок і пакетів	1
Зовнішній вигляд продукції	2
Масова частка діоксиду вуглецю	3
Смак, колір і аромат, масова частка сухих речовин, спирту, кислотність і стійкість, для концентрату квасного суслу, концентратів і екстрактів квасів — розчинність у воді та наявність сторонніх домішок	4
Об'єм продукції	5
Примітка. Масову частку діоксиду вуглецю визначають лише в пляшках та металевих банках.	

4.4 Відбирання одиниць продукції у вибірку проводять методом найбільшої об'єктивності згідно з ГОСТ 18321.

4.5 Щоб перевірити якість продукції у пляшках і банках місткістю не більше ніж 3000 см³ за показниками якості груп 1—4 одиниці продукції у вибірку відбирають за односхідчати́м нормальним планом контролювання згідно з ГОСТ 18242:

— для групи 1 показників якості за приймального рівня дефектності АОБ 4,0 і спеціального рівня контролю Б-4 відповідно до таблиці 2;

Таблиця 2 — Приймальне та бракувальне число залежно від обсягу партії продукції безалкогольної галузі

Обсяг партії продукції, пляшки, металеві банки чи пакети	1 і 2 групи				3 група			
	Об'єм вибірки, пляшки, металеві банки чи пакети	1 група		2 група		Об'єм вибірки, пляшки, металеві банки чи пакети	Приймальне число	Бракувальне число
		Приймальне число	Бракувальне число	Приймальне число	Бракувальне число			
Від 91 до 150 включ.	8	1	2	0	1	3	0	1
» 151 » 500 »	13	1	2	1	2	3	0	1
» 501 » 1200 »	20	2	3	1	2	5	0	1
» 1201 » 10000 »	32	3	4	2	3	8	0	1
» 10001 » 35000 »	50	5	6	3	4	8	1	2
» 35001 » 150000 »	80	7	8	5	6	13	1	2

— для групи 2 показників якості за приймального рівня дефектності АОБ 2,5 і спеціального рівня контролю Б-4 відповідно до таблиці 2;

— для групи 3 показників якості за приймального рівня дефектності АОБ 4,0 і спеціального рівня контролю Б-2 відповідно до таблиці 2;

— для групи 4 показників якості за спеціального рівня контролю Б-2 відповідно до таблиці 3.

Таблиця 3 — Обсяг вибірки пляшок, металевих банок чи пакетів залежно від обсягу партії безалкогольної продукції

Обсяг партії продукції, пляшки, металеві банки чи пакети	Обсяг вибірки, пляшки, металеві банки чи пакети
До 1200 включ.	5
Від 1201 до 35000 включ.	8
» 35001 » 150000 »	13

Якість продукції в пляшках за групою 2 показників контролюють на вибірці для групи 1 після контролю зовнішнього оформлення.

4.6 Щоб перевірити якість продукції в металевих бочках (кегах), флягах, контейнерах, автоцистернах, ізотермічних резервуарах (збірниках готової продукції), а також у банках (крім безалкогольних напоїв) місткістю більше ніж 3000 см³ одиниці продукції у вибірку відбирають за односхідчати́м планом контролювання згідно з ГОСТ 18242 за спеціального рівня контролю Б-4 відповідно до таблиці 4.

Таблиця 4 — Обсяг вибірки металевих бочок, флягів, контейнерів, автоцистерн, ізотермічних резервуарів і банок місткістю більше ніж 3000 см³

Обсяг партії продукції у бочках, флягах, контейнерах, автоцистернах, ізотермічних резервуарах, а також у банках (крім безалкогольних напоїв) місткістю більше ніж 3000 см ³ , шт.	Обсяг вибірки, шт.
Від 2 до 15 включ.	2
» 16 » 25 »	3
» 26 і більше	5

4.7 Для визначання об'єму продукції (група 5) від партії відбирають 10 пляшок, банок чи пакетів із продукцією місткістю не більше ніж 1000 см³ чи 3 пляшки або банки, якщо місткістю від 1000 см³ до 3000 см³ включно.

4.8 Партію продукції у пляшках і банках місткістю не більше ніж 3000 см³ приймають, якщо число дефектних пляшок чи банок із продукцією у вибірці за показниками групи 1 (деформація, розриви, перекіс етикеток, незначні зовнішні забруднення пляшок, банок чи пакетів), за показниками групи 2 (наявність одиничних дрібних часток окалини чи ворсинок укрупнювальних 1 фільтрувальних матеріалів, виявлених під час оглядання пляшок чи скляних банок із продукцією неозброєним оком у прохідному світлі) і за показником групи 3 менше або дорівнює приймальному числу. Якщо число дефектних пляшок чи банок у вибірці більше або дорівнює бракувальному числу, партію бракують.

4.9 У разі одержання незадовільних результатів випробувань хоча б за одним із показників груп 4 і 5 для продукції в пляшках, банках чи пакетах місткістю не більше ніж 3000 см³ і для безалкогольних напоїв у банках місткістю більше ніж 3000 см³ чи хоча б за одним із показників для продукції в бочках, флягах, контейнерах, автоцистернах, спеціальних залізничних цистернах, ізотермічних резервуарах, а також (крім безалкогольних напоїв) у банках місткістю більше ніж 3000 см³, партію бракують.

Проби концентратів безалкогольних напоїв відбирають і готують згідно з ГОСТ 15113.0.

5 МЕТОДИ ВІДБИРАННЯ ПРОБ

5.1 Із вибірки безалкогольних напоїв і сиропів, зазначеної у таблиці 3, для контролювання стійкості беруть 2 пляшки, банки чи пакети і для контролювання смаку, кольору і аромату — 2 пляшки, банки чи пакети. Уміст пляшок, що залишилися у вибірці, або банок зливають в одну

посудину і поєднують з умістом пляшок, банок чи пакетів, відібраних для визначання об'єму продукції, і з умістом пляшок, використаних для визначання діоксиду вуглецю (після проведення цих аналізів). Суміш ретельно перемішують і в отриманій об'єднаній пробі визначають інші показники групи 4.

5.2 З кожної одиниці вибірки безалкогольних напоїв і сиропів, зазначеної у таблиці 4, відбирають чотири точкові проби об'ємом 500 см³ кожна в чотири чисті сухі пляшки місткістю 500 см³. Для визначання стійкості беруть 2 пляшки. Напій, що залишився, чи сироп зливають в одну посудину, ретельно перемішують і в отриманій об'єднаній пробі визначають зовнішній вигляд (прозорість, наявність сторонніх включень) і показники групи 4, крім стійкості.

5.3 З вибірки концентрату квасного суслу, концентратів і екстрактів квасів, колера, зазначеної у таблиці 3, складають об'єднану пробу з точкових проб. Для цього, перемішавши вміст, беруть від кожної пляшки чи банки точкові проби однакової маси. Маса об'єднаної проби повинна бути не менше ніж 1,5 кг.

5.4 З кожної одиниці вибірки концентрату квасного суслу, концентратів і екстрактів квасів, колера, зазначеної у таблиці 4, і зі спеціальної залізничної цистерни, ретельно перемішавши вміст, відбирають пробовідбірником не менше ніж дві точкові проби однакової маси з різних шарів продукції. Точкові проби ретельно змішують і складають об'єднану пробу. Маса об'єднаної проби повинна бути не менше ніж 1,5 кг.

5.5 Точкові проби безалкогольних напоїв і концентратів відбирають за допомогою розливного чи пробовідбірного крана. Проби для контролювання стійкості відбирають відповідно до методів відбирання проб для мікробіологічного аналізу згідно з ГОСТ 26668.

5.6 Кожну пляшку з пробєю, відбраною відповідно до 5.2, маркують ярликом, на якому повинно бути зазначено:

- назву підприємства-виробника;
- назву продукції;
- дату фасування;
- дату відбирання проб;
- обсяг партії продукції, від якої відібрано пробу;
- прізвище і посаду особи, що відбрала пробу.

5.7 Об'єднані проби, відібрані відповідно до 5.3 та 5.4, вміщують у 3 чисті сухі банки місткістю 500 см³. Кожну банку з об'єднаною пробєю забезпечують етикеткою, на якій повинно бути зазначено:

- назву підприємства-виробника;
- назву підприємства-одержувача;
- назву продукції, від якої відібрано пробу;
- обсяг партії;
- дату виготовлення та відвантаження;
- номер декларації;
- дату і місце відбирання проби;
- прізвище і посаду особи, що відбрала пробу;
- позначення даного стандарту.

5.8 До проведення аналізу пляшку чи банку з пробєю напою, сиропу, концентрату зберігають за температури від 0 °С до 5 °С не більше ніж 24 год.

6 ВИМОГИ БЕЗПЕКИ

Приміщення, в якому проводять роботи, повинно бути обладнано припливно-витяжною вентиляцією згідно з СНиП 2.04.05 [1].

Освітлення під час проведення робіт повинно відповідати вимогам СНиП 11-4 [2].

Рівень шуму під час проведення робіт повинен відповідати санітарним нормам ДСН 3.3.6.037 [3].

7 ВИМОГИ ДО КВАЛІФІКАЦІЇ ОПЕРАТОРА

До виконання випробовування допускають фахівців, що мають вищу або середню спеціальну освіту і які опанували методику проведення аналізу, правила оформлення результатів та пройшли інструктаж із питань охорони праці.

ДОДАТОКА
(довідковий)

БІБЛІОГРАФІЯ

- 1 СНиП 2.04.05-91 Отопление, вентиляция и кондиционирование (Опалення, вентилювання та кондиціювання).
- 2 СНиП 11-4-79 Естественное и искусственное освещение. Нормы проектирования (Природ - не та штучне освітлення. Норми проектування).
- 3 ДСН 3.3.6.037-99 Державні санітарні норми виробничого шуму, ультразвуку і інфразвуку.

Код УКНД 67.160.20

Ключові слова: бракувальне число, вибірка, діоксид вуглецю, концентрати безалкогольних напоїв, напої безалкогольні рідкі, обсяг, приймальне число, рівень контролювання.

Редактор **С. Мельниченко**
Технічний редактор **О. Марченко**
Коректор **Т. Нагорна**
Верстальник **В. Жирякова**

Підписано до друку 21.03.2008. Формат 60 x 84 1/8.
Ум. друк. арк. 0,93. Зам. Ціна договірна.

Виконавець
Державне підприємство «Український науково-дослідний і навчальний центр
проблем стандартизації, сертифікації та якості» (ДП «УкрНДНЦ»)
вул. Святошинська, 2, м. Київ, 03115

Свідоцтво про внесення видавця видавничої продукції до Державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції від 14.01.2006 р., серія ДК, № 1647